

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 5. avgusta 2024. godine
Br. Ref.: RK 2497/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI16/24

Podnosilac

Isa Bačaj

**Ocena ustavnosti presude E.Rev.br.306/2023 Vrhovnog suda Republike Kosovo
od 17. avgusta 2023. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnosilac zahteva

- Zahtev je podneo Isa Bačaj iz Đakovice, koga zastupa Teki Bokshi, advokat u Opštini Đakovica (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude [E.Rev.br. 306/2023] Vrhovnog Suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud), od 23. decembra 2022. godine, u vezi presude [Ac.br. 4613/2018] Apelacionog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Apelacioni sud), od 29. marta 2023. godine, kao i u vezi sa presude [C.br. 121/13] Osnovnog suda u Đakovici - Opšte odeljenje, građanski odsek (u daljem u nastavku Osnovni sud) od 28. jula 2018. godine.
3. Podnosilac zahteva je primio osporenu odluku 18. septembra 2023. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene odluke, kojom su podnosiocu zahteva navodno povređena njegova prava zagarantovana članom 24. [Jednakost pred zakonom], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 46. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP), kao i članom 1. (Zaštita imovine) EKLJP-a.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka), 27. (Privremene mere) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), pravilu 25. (Podnošenje zahteva i odgovora) i pravilu 44. (Zahtev za uvođenje privremene mere) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 18. januara 2024. godine, podnosilac zahteva je predao zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 25. januara 2024. godine, predsednica Suda je, odlukom [Br. GJR.KI16/24] imenovala sudiju Radomira Labana za sudiju izvestioca i odlukom [br. KSH. KI16/24] imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Gresa Caka-Nimani (predsedavajuća), Bajram Ljatifi (član) i Safet Hoxha (član).
8. Dana 13. februara 2024. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registrovanju zahteva i istog dana je kopija poslata Vrhovnom sudu.
9. Dana 13. februara 2024. godine, Sud je tražio od Osnovnog suda da dostavi povratnicu koja dokazuje datum prihvatanja osporene odluke od strane podnosioca zahteva.
10. Dana 23. februara, Osnovni sud je dostavio povratnicu Suda, kojom se potvrđuje da je podnosilac zahteva primio osporenu presudu 18. septembra 2023. godine.
11. Dana 11. marta 2024. godine, sudija Jeton Bytyqi je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo, čime je započeo njegov mandat u Sudu.

12. Dana 16. jula 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

13. Iz spisa predmeta proizilazi da je podnosilac zahteva podneo tužbu za dokazivanje svojine protiv tuženih [(i) Opštine Đakovica, (ii) Republike Kosovo i (iii) A.Z., ističući da je na osnovu predugovora od 15. maja 2006. godine, podnosilac zahteva od trećeg lica A.Z. kupio nepokretnost koja se nalazi u Đakovici, na površini od 350 m². Podnosilac zahteva je kupio pomenutu nepokretnost od A.Z., na osnovu presude [C.br. 121/16] Opštinskog suda, od 10. aprila 2006. godine koja je postala pravosnažna 10. maja 2006. Godine i koja je imala pravosnažnu klauzulu.
14. Na osnovu navedene presude, podnosilac zahteva je uložio u navedenu nepokretnost i izgradio stambenu kuću čija je vrednost veća od vrednosti građevinskog zemljišta. Podnosilac zahteva je naišao na poteškoće sa uknjiženjem u Katastarskoj kancelariji u Đakovici, pošto je ista istakla da se u pomenutoj presudi navodi samo mesto zvano „*potes Lukac*“, površine 350 m², katastarska oblast Đakovica - grad, ali ne i broj jedinice. Shodno tome, podnosilac zahteva je podneo tužbu za utvrđivanje svojine na nepokretnost i građevinskom objektu koji je na njoj izgrađen.
15. Dana 2. jula 2018. godine, Osnovni sud je presudom [C.br. 121/13]: (I) odbio kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva kojim je tražio da se dokaže da je vlasnik dela nepokretnosti koja je u katastarskim knjigama evidentirana kao katastarska parcela [5718-1] sa kulturom javne vode, KO Đakovica, van grada i dela koji se nalazi na granici sa katastarskim parcelama [4396/1] i [4396/2] koji deo na istočnoj strani ima dužinu od 32,96 m² + 3,68 m², na granici sa prethodno navedenim parcelama [4396/1], [4396/2] koji deo na istočnoj strani ima dužinu od 14,21 m², koji se graniči sa ostalim delom katastarske parcele [5718-1] na zapadnoj strani, u dužini od 5,82 m + 3,13 + 27,35, koji se deo takođe graniči sa pomenutom parcelom [5718/1] kao i na južnom delu u dužini od 8,45 + 4,25, i to sa kulturom kuća, u površini od 162 m² i kulturom dvorište od 357 m², odnosno u ukupnoj površini od 519 m² sve to u KO Đakovica van grada, odnosno po položaju i veličini kako je utvrđeno geodetskim veštačenjem veštaka B.M. i G.B. od 12. aprila 2018. godine, obavezujući drugotuženu Republiku Kosovo – Vladu Kosova – Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja i trećetuženog A. Z. iz sela Shqiponje, Opština Đakovica, da podnosiocu zahteva priznaju ovo pravo u roku od 15 dana kada ova presuda postane pravosnažna, pod pretnjom izvršenja; (II) usvaja se povlačenje tužbe podnosioca zahteva protiv prvotužene, Opštine Đakovica, za utvrđivanje vlasništva svojine u smislu člana 261.2 ZPP-a; (III) Svaka stranka snosi svoje troškove.
16. Protiv ove presude podnosilac zahteva je u zakonskom roku izjavio žalbu zbog bitnih povreda odredaba postupka, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da Apelacioni sud preinači pobijanu presudu, tako da se tužbeni zahtev podnosioca zahteva u celini usvoji kao osnovan, ili da pobijanu presudu poništi i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje i odlučivanje.
17. S druge strane, u zakonskom roku protiv presude prvostepenog suda, tuženi A. Z. je podneo žalbu zbog povrede odredaba parničnog postupka, netačnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, kao i zbog pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da Apelacioni sud usvoji kao osnovanu žalbu podnosioca zahteva i tužbeni zahtev podnosioca zahteva usvoji u celini kao osnovan.
18. Odgovor na žalbe podnosioca zahteva i tuženog A. Z. Uložilo je Javno pravobranilaštvo opštine Đakovica, UD. V. Sh., sa predlogom da se žalbe podnosioca zahteva i tuženog A. Z. odbiju kao neosnovane, i da se pobijana presuda potvrdi.

19. Dana 29. marta 2023. godine, Apelacioni sud je presudom [Ac.br. 4613/2018] odbio kao neosnovane žalbe podnosioca zahteva i tuženog A. Z. iz sela Shqiponje, opština Đakovica, potvrdivši presudu [C.br. 121/13] Osnovnog suda od 2. jula 2018. godine. U obrazloženju presude Apelacioni sud je istakao sledeće:

Apelacioni sud potkrepljuje obrazloženje odluke prvostepenog suda u vezi sa prenosom prava svojine, podsećajući parničare na član 36. ZVDSP-a koji izričito utvrđuje: „1. Za prenošenje vlasništva na nekretninu neophodan je odgovarajuća pravna radnja važeća između otuđivaoca i sticaoca kao pravni osnov i upisivanje promene vlasništva u Registar prava na nekretninu. 2. Ugovor o prenošenju nekretnine treba da se sklopi u pismenoj formi u prisustvu obeju stranaka u jednoj nadležnoj kancelariji.“

U smislu navedenih odredbi, za prenos svojine moraju biti ispunjeni određeni uslovi, kao što su a) pravni posao (ius titulus), b) upis promene vlasništva u registar prava na nepokretnosti i e) pravni posao mora biti zaključen u nadležnoj kancelariji u prisustvu obe strane. Predugovor zaključen između ovde parničnih stranaka, tužilaca Ise Baçaja i A.Z., ne predstavlja pravni naslov na osnovu kojeg bi se moglo preneti pravo svojine iz razloga što isti nije zaključen u nadležnoj kancelariji kao propisano zakonom i zbog činjenice da na osnovu presude Opštinskog suda u Đakovici, tuženi A.Z. nije stekao pravo svojine, već je samo stekao pravo na trajno korišćenje, gde u ovoj tački stoji i obrazloženje prvostepenog suda, odnosno: „Nemo plus iuris ad alium trans/ere quam ipse haberet“ niko ne može drugome otuđiti više prava nego što sam ima.

20. Protiv presude drugostepenog suda podnosilac zahteva je podneo zahtev za reviziju zbog: (i) suštinske povrede odredaba parničnog postupka i (ii) pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se usvoji revizija preinačenjem presude Apelacionog suda i Osnovnog suda, usvojivši u celosti tužbu podnosioca zahteva, ili da se poništi presuda drugostepenog suda, usvoji žalba i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje i odlučivanje.
21. Dana 17. avgusta 2023. godine, Vrhovni sud je presudom [Rev.br. 306/2023] odbio kao neosnovanu reviziju podnosioca zahteva podnetu protiv presude [Ac.br. 4613/2018] Apelacionog suda Kosova od 29. marta 2023. godine.

„Tako se, prema oceni Vrhovnog suda Kosova, iz izvedenih dokaza ne može zaključiti da je tužilac vlasnik dela sporne nepokretnosti, navedene u izreci presude prvostepenog suda, jer nikakvim pravnim osnovom nije dokazano vlasništvo na delu sporne nepokretnosti, za koju je tražio da se dokaže da je vlasnik, kako je predviđeno odredbom člana 20. Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima, prema kojem je predviđeno da se pravo svojine stiče po zakonu, na osnovu pravne radnje (pravni posao), i nasleđivanjem ili odlukom državnog organa na način i pod uslovima utvrđenim zakonom.

[...] u konkretnom građansko-pravnom slučaju tužilac nije dokazao ni pravni osnov ni način sticanja (iustus titulus - modus acquirendi) svojine na delu sporne nepokretnosti, navedene iznad. U vezi sa napred navedenim, tužilac nije dokazao da je stekao svojinu u smislu odredaba člana 20. ili člana 33. ZOSPO-a, niti po osnovu održaja (Usucapio – član 28. ZOSPO-a), odnosno da je održajem i savesno stekao svojinu na spornoj nepokretnosti.

Navodi podnosioca zahteva

22. Podnosilac zahteva navodi da su mu presudom [E.Rev.br. 306/2023] Vrhovnog suda, od 17. avgusta 2023. godine, povređena prava zagaranтовana članom 24. [Jednakost pred zakonom], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 46. [Zaštita imovine] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a, i članom 1. (Zaštita imovine) Protokola br. 1. EKLJP-a.
23. Prvo, podnosilac zahteva navodi da je od strane redovnih sudova pogrešno primenjen Zakon br. 03/L-154 o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, jer je isti stupio na snagu 20. avgusta 2009. godine i nema retroaktivno dejstvo. Dok je prema navodima podnosioca zahteva, njegov pravni odnos završen pre 20. avgusta 2009. godine. Stoga ističe da se u njegovom slučaju primenjuje Zakon o osnovama svojinskopравnih odnosa - Službeni list SFRJ br. 6/1980. U tom kontekstu, isti navodi da su povređeni članovi 31. i 46. Ustava i član 6. EKLJP-a, kao i član 1. Dodatnog protokola EKLJP-a, pošto je podnosilac zahteva kao naslednik prava tuženog A. Z. bio lišen prava svojine.
24. U vezi sa povredom prava na pravično suđenje, podnosilac zahteva smatra da su odluke sudova redovne nadležnosti neobrazložene, u smislu pogrešne primene materijalnog prava na štetu podnosioca zahteva.
25. U nastavku, podnosilac zahteva takođe navodi da je: „*u relativno sličnom pravnom predmetu, u prvom stepenu koji je sudio isti sud, drugačije odlučeno, gde su zaštićena ljudska prava i osnovne slobode građana. Primeri pravne prakse priloženi su uz žalbu na presudu prvostepenog suda. Primena zakona na različite načine za različite građane predstavlja kršenje načela jednakosti pred zakonom, koje pravo je zagaranтовano članom 24. Ustava Republike Kosovo.*“
26. Konačno, podnosilac zahteva traži od Suda da: i. proglasi zahtev prihvatljivim; ii. da utvrdi da presuda [Rev.nr. 306/2023] Vrhovnog suda, od 17. avgusta 2023. godine nije u skladu sa članom 31. u vezi sa članom 6. EKLJP-a i da nije u skladu sa članom 46. Ustava, u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP-a; iii. da proglasi nevažećim presudu [Rev.br. 306/2023] Vrhovnog suda, od 17. avgusta 2023. godine; iv. da dostavi ovu presudu strankama, v. da objavi presudu u Službenom listu, u skladu sa stavom 5 člana 20. Zakona o Ustavnom sudu.

Relevantne odredbe Ustava

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 24.

[Jednakost pred zakonom]

1. *Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.*

2. *Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa.*

3. *Načelo jednakosti pred zakonom ne sprečava sprovođenje i usvajanje privremenih mera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nisu jednake. Takve mere se mogu sprovesti samo do ostvarenja cilja radi kojeg su uspostavljene.*

Član 31.
[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. „Svakome se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih nadležnosti.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.

[...]

6. Besplatna pravna pomoć će se omogućiti svim licima koja za to nemaju dovoljno sredstava, ako je takva pomoć neophodna za obezbeđivanje efikasnog pristupa pravdi.“

[...]

Član 46.
[Zaštita Imovine]

1. Garantuje se pravo na imovinu.

2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.

3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili održavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproprijuje.

4. O sporovima koje uzrokuje neko delo Republike Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo, a koji se smatraju eksproprijacijom, odlučuje nadležni sud.

5. Intelektualno pravo je zaštićeno zakonom.

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Član 6.
(Pravo na pravično suđenje)

1. „Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama, ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se mora izreći javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, neophodno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.

2. Svako ko je optužen za krivično delo mora se smatrati nevinim sve dok se ne dokaže njegova krivica na osnovu zakona.

3. *Svako ko je optužen za krivično delo, ima sledeća minimalna prava:*
- a) *da bez odlaganja, detaljno i na jeziku koji razume, bude obavestjen o prirodi i razlozima optužbe protiv njega;*
 - b) *da ima dovoljno vremena i mogućnosti za pripremanje odbrane;*
 - c) *da se brani lično ili putem branioca koga sam izabere ili, ako nema dovoljno sredstava da plati za pravnu pomoć, besplatno dobije branioca po službenoj dužnosti kada interesi pravde to zahtevaju;*
 - d) *da ispituje svedoke protiv sebe ili da postigne da se oni ispituju i da se obezbedi prisustvo i saslušanje svedoka u njegovu korist pod istim uslovima koji važe za one koji svedoče protiv njega;* e. *da dobije besplatnu pomoć prevodioca ako ne razume ili ne govori jezik koji se upotrebljava na sudu.“*

ZAKON O OSNOVAMA SVOJINSKOPRAVNIH ODNOSA

Sticanje prava svojine

Član 20.

Pravo svojine stiče se po samom zakonu, na osnovu pravnog posla i nasleđivanjem.

Pravo svojine stiče se i odlukom državnog organa, na način i pod uslovima određenim zakonom.

Član 28.

Savestan i zakoniti držalac pokretne stvari, na koju drugi ima pravo svojine, stiče pravo svojine na tu stvar održajem protekom tri godine.

Savestan i zakonit držalac nepokretne stvari, na koju drugi ima pravo svojine, stiče pravo svojine na tu stvar održajem protekom deset godina.

Savestan držalac pokretne stvari, na koju drugi ima pravo svojine, stiče pravo svojine na tu stvar održajem protekom deset godina.

Savestan držalac nepokretne stvari, na koju drugi ima pravo svojine, stiče pravo svojine na tu stvar održajem protekom 20 godina.

Naslednik postaje savestan držalac od trenutka otvaranja nasleđa i u slučaju kada je ostavilac bio nesavestan držalac, a naslednik to nije znao niti je mogao znati, a vreme za održaj počinje teći od trenutka otvaranja nasleđa.

Član 33.

Na osnovu pravnog posla pravo svojine na nepokretnost stiče se upisom u javnu knjigu ili na drugi odgovarajući način određen zakonom.

Ocena prihvatljivosti zahteva

- 27. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, predviđeni Zakonom i dalje precizirani Poslovnikom.
- 28. S tim u vezi, Sud se prvobitno poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Nadležnost i ovlašćene strane] Ustava, koji utvrđuju:

*Član 113.
[Jurisdikcija i Ovlašćene Strane]*

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“

[...]

29. U nastavku, Sud takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kako je utvrđeno Zakonom. S tim u vezi, Sud se poziva na članove 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, koji utvrđuju sledeće:

*Član 47.
(Individualni zahtevi)*

„1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pokrenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva“.

*Član 48.
(Tačnost podneska)*

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“

*Član 49.
(Rokovi)*

„Podnesak se podnosi u roku od četiri (4.) meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku ...“.

30. U pogledu ispunjenosti ovih kriterijuma, Sud nalazi da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt organa javne vlasti, odnosno presudu [E. Rev. 306/2023] Vrhovnog suda od 17. avgusta 2022. godine, nakon iscrpljivanja svih zakonom utvrđenih pravnih lekova. Podnosilac zahteva je, takođe, razjasnio prava i slobode za koje tvrdi da su mu povređena, u skladu sa kriterijumima iz člana 48. Zakona i podneo je zahtev u skladu sa rokovima iz člana 49. Zakona.

31. Pored toga, Sud takođe razmatra da li podnosilac zahteva ispunjava uslove prihvatljivosti, utvrđene u pravilu 34. [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika o radu. Pravilo 34. (2) Poslovnika o radu utvrđuje da:

„Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, kada podnosilac/teljka zahteva nije dovoljno dokazao/ la i potkrepio/ la svoju tvrdnju.“

32. Sud prvobitno ističe da gore pomenuto pravilo, na osnovu sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) i Suda, omogućuje docnjem da proglasi zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se vežu sa meritumom slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može zahtev proglasiti zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegove osnovanosti, odnosno ako isti oceni da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan po ustavnim osnovama, kako je propisano u stavu (2) pravila 34. Poslovnika o radu.
33. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovanim“ u celini ili samo u vezi sa određenim navodom koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazvati ih „očigledno neosnovanim navodima“. Ove poslednje, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu se kategorisati u četiri odvojene grupe: (i) navodi koji su kategorisani kao navodi „četvrtog stepena“; (ii) navodi koji su kategorizovani sa „očiglednim ili evidentnim nedostatkom kršenja prava“; (iii) „nepotkrepljeni ili neopravdani“ navodi, i na kraju, (iv) „zbunjujući i nejasni“ navodi. (Vidi slučajeve ESLJP-a, [Kemmachev protiv Francuske, zahtev br. 17621/91](#), kategorija (i), [Mentzen protiv Letonije, zahtev br. 71074/01](#), kategorija (ii) i [Trofimchuk protiv Ukrajine, zahtev br. 4241/03](#), kategorija (iii); vidi takođe slučajeve Suda: [KI40/20](#), podnosilac *Sadik Gashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 20. januara 2021. godine; [KI163/18](#), podnosilac *Kujtim Lleshi*, rešenje o neprihvatljivosti od 24. juna 2020. godine; [KI21/21](#), podnosilac, *Asllan Meka*, rešenje o neprihvatljivosti od 28. aprila 2021. godine; [KI107/21](#), podnosilac *Ramiz Hoti*, rešenje o neprihvatljivosti, od 21. oktobra 2021. godine).
34. U kontekstu ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno u proceni da li je isti očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će prvo podsetiti na suštinu predmeta koju ovaj zahtev sadrži i relevantne navode podnosioca zahteva, u kojoj će oceni Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovana Ustavom.
35. Stoga, Sud prvobitno podseća da se okolnosti slučaja vežu sa zahtevom podnosioca zahteva za utvrđivanje prava svojine, pošto je 15. maja 2006. godine putem predugovora, kupio nepokretnost od zainteresovane stranke A.Z. godine u opštini Đakovica, koje nije uknjižio u zemljišne knjige u skladu sa zakonskim postupkom. Nakon što je Osnovni sud odbio tužbeni zahtev podnosioca zahteva, isti podnosi žalbu koju takođe odbija Apelacioni sud. Na kraju, odbijen je i zahtev za reviziju podnosioca zahteva od strane Vrhovnog suda, ističući da isti nikakvim pravnim osnovama nije dokazao svojinu na spornoj nepokretnosti, kako to predviđa član 20. i 38. Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima.
36. S tim u vezi, Sud podseća da podnosilac zahteva osporava zaključke redovnih sudova pred Sudom, navodeći: (I) povredu člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, kao rezultat *nedostatka obrazloženja sudske odluke*, što se tiče pogrešne primene materijalnog prava; (II) povredu člana 46. [Zaštita imovine] Ustava, odnosno povredu imovinskih prava usled neomogućavanja ostvarivanja njegovog tužbenog zahteva u vezi sa overom prava svojine, kao i (III) povredu člana 24. [Jednakost pred zakonom] zbog činjenice da je u relativno sličnom pravnom slučaju, u prvom stepenu koji je sudio isti sud, drugačije odlučeno, gde su zaštićena ljudska prava i osnovne slobode građana.
37. U ovom aspektu, Sud prvo ističe da je pravo na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a i njegovu primenu je ESLJP široko tumačio kroz svoju sudsku praksu. Shodno tome, u pogledu tumačenja navoda o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje kao rezultat

„neobrazloženosti sudske odluke“, Sud će se pozvati na sudsku praksu ESLJP-a; a zatim će istu primeniti u okolnostima konkretnog slučaja. Dok će zatim tretirati navode podnosioca zahteva o povredi prava svojine, kao i navode za povredu člana 24. Ustava.

I. Ocena Suda vezi sa navodima o povredi prava na „obrazloženu odluku“

a) Opšta načela

38. Garancije utvrđene u članu 6. stav 1. takođe uključuju obavezu sudova da daju dovoljne razloge za svoje odluke (vidi slučaj ESLJP-a, [H. protiv Belgije](#), br. 8950/80, presuda od 30. novembra 1987. godine, stav 53). Obrazložena sudska odluka pokazuje stranama da je njihov slučaj uistinu razmotren.
39. Uprkos činjenici da domaći Sud ima određenu slobodu procene u pogledu izbora argumenata i odlučivanja o prihvatljivosti dokaza, dužan je da opravda sve svoje postupke obrazlažući sve svoje odluke (vidi slučajeve ESLJP-a: [Suominen protiv Finske](#), br. 37801/97, presuda od 24. jula 2003. godine, stav 36; i presudu [Carmel Saliba protiv Malte](#), br. 24221/13, presuda od 24. aprila 2017. godine, stav 73).
40. Niži sud ili državni organ, s druge strane, mora dati takve razloge i opravdanja koja će omogućiti strankama da efikasno iskoriste svako postojeće pravo na žalbu (vidi slučaj ESLJP-a, [Hirvisaari protiv Finske](#), br. 49684/99, presuda od 25. decembra 2001. godine, stav 30).
41. Član 6. stav 1. obavezuje sudove da daju razloge o svojim odlukama, ali to ne znači da se traži detaljan odgovor o svakom argumentu. (vidi slučajeve ESLJP-a, [Van de Hurk protiv Holandije](#), br. 16034/90, presuda od 19. aprila 1994. godine, stav 61; [García Ruiz protiv Španije](#), br. 0544/96, presuda od 29. januara 1990. godine, stav 26.; [Perez protiv Francuske](#), br. 47287/99, presuda od 12. februara 2004. godine, stav 81).
42. Od prirode odluke koju donosi Sud zavisi da li je isti obavezan da je obrazloži a to se može odlučiti samo u svetlu okolnosti predmetnog slučaja: potrebno je uzeti u obzir, između ostalog, različite vrste podnesaka koje stranka može da podnese Sudu, kao i razlike koje postoje između pravnih sistema zemalja u vezi sa zakonskim odredbama, običajnim pravima, pravnim stavovima i iznošenjem i sastavljanjem presuda (vidi slučajeve ESLJP-a, [Ruiz Torija protiv Španije](#), br. 18390/91, presuda od 9. decembra 1994. godine, stav 29; [Hiro Balani protiv Španije](#), br. 18064/91, presuda od 9. decembra 1994. godine, stav 27).
43. Međutim, ako je podnesak stranke odlučujući za ishod postupka, potrebno je da se na njega odgovori konkretno i bez kašnjenja (vidi slučajeve ESLJP-a [Ruiz Torija protiv Španije](#), citiran iznad, stav 30; [Hiro Balani protiv Španije](#), citiran iznad, stav 28).
44. Stoga, sudovi su obavezni da:
 - (a) razmotre glavne argumente strana (vidi slučajeve ESLJP-a, [Buzescu protiv Rumunije](#), presuda od 24. avgusta 2005. godine, br. 61302/00, stav 67; [Donadze protiv Gruzije](#), br. 74644/01, presuda od 7. juna 2006. godine, stav 35);
 - (b) da se sa velikom rigoroznošću i posebnom pažnjom razmotre zahtevi u vezi sa pravima i slobodama zagwarantovanim Ustavom, EKLJP-om i njenim Protokolima (vidi slučajeve ESLJP-a: [Fabris protiv Francuske](#), citirano gore, stav 72; [Wagner i JMWL protiv Luksemburga](#), br. 76240/01, presuda od 28. juna 2007. godine, stav 96).

45. Član 6., stav 1. ne zahteva od Vrhovnog suda da daje detaljnije obrazloženje kada jednostavno primenjuje određenu zakonsku odredbu u vezi sa pravnim osnovom za odbijanje žalbe jer ta žalba nema izgleda za uspeh (vidi slučajeve ESLJP-a [Burg i drugi protiv Francuske](#), br. 34763/02; odluka od 28. januara 2003. godine; [Gorou protiv Grčke](#) (br. 2), br. [12686/03](#), odluka od 20. marta 2009. godine, stav 41).
46. Pored toga, kada odbije žalbu, Apelacioni sud može, u načelu, jednostavno prihvatiti obrazloženje odluke nižeg suda (vidi slučaj ESLJP-a, [García Ruiz protiv Španije](#), citiran iznad, stav 26.; vidi, suprotno ovome, [Tatishvili protiv Rusije](#), br. 1509/02, presuda od 9. jula 2007. godine, stav 62). Međutim, koncept pravilnog procesa podrazumeva da se domaći Sud koji je dao usko objašnjenje za svoje odluke, bilo ponavljanjem obrazloženja koje je prethodno dao niži Sud ili na drugi način, u stvari bavio se važnim pitanjima iz svoje nadležnosti, što znači da nije jednostavno i bez dodatnih napora prihvatio zaključke nižeg suda (vidi slučaj [Helle protiv Finske](#), br. (157/1996/776/977), presuda od 19. decembra 1997. godine, stav 60). Ovaj zahtev je tim još važniji ako stranka u sporu nije imala mogućnost da usmeno iznese svoje argumente u postupku pred domaćim sudom.
47. Međutim, Apelacioni sudovi (u drugom stepenu) koji su nadležni da odbace neosnovane žalbe i da rešavaju činjenična i pravna pitanja u parničnom postupku, dužni su da obrazlože zašto su odbili da odluče po žalbi (vidi slučaj ESLJP-a [Hansen protiv Norveške](#), br. 15319/09, presuda od 2. januara 2015. godine, stavovi 77–83).
48. Pored toga, ESLJP nije utvrdio da je povređeno pravo u slučaju u kome nije dato konkretno pojašnjenje u vezi sa izjavom koja se odnosila na nebitan aspekt slučaja, odnosno na odsustvo potpisa i pečata, što je greška više formalne nego materijalne prirode i ta greška je odmah ispravljena (vidi slučaj ESLJP-a, [Mugoša protiv Crne Gore](#), br. 76522/12, presuda od 21. septembra 2016. godine, stav 63).

b) Primena gore navedenih načela u okolnostima konkretnog slučaja

49. Pozivajući se na navode iznete u zahtevu, Sud podseća da se glavni navod podnosioca zahteva odnosi na nedostatak obrazloženja u presudama redovnih sudova. Tako je podnosilac zahteva isticao da je pogrešno primenjeno materijalno pravo, gde, između ostalog, navodi da je primenjen Zakon br. 03/L-154 o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, dok bi se trebao primeniti Zakon o osnovama svojinskopravnih odnosa.
50. U vezi sa gore navedenim predmetom, Sud će se u nastavku pozivati na relevantne delove presuda redovnih sudova koji adresiraju navode podnosioca zahteva. U početku, Sud se poziva na relevantne delove presude [C.br. 121/13] Osnovnog suda od 2. avgusta 2018. godine, kojim je obrazloženo sledeće:

„Na izvorni način, svojina se stiče na osnovu zakona kako je to predviđeno odredbom člana 21. Zakona o osnovnim svojinskopravnim odnosima. Dakle, prodavac A. Z. (trećetuženi) ni na koji način i ni pod kojim okolnostima nije nosilac predmetnog prava ili uknjiženi vlasnik predmetne nepokretnosti pošto presuda C. br. 121/06, iako je punovažna, nije stupila na snagu zbog manjkavosti prikazanih u njemu, gde njegova ispravka ili dopuna nije tražena prema važećim zakonskim odredbama, tako da slobodno možemo reći da trećetuženi ni sam nije imao takvo pravo. Takođe, ovaj Sud nije uzeo za osnov ni predugovor zaključen između tužioca i trećetuženog iz razloga jer to nije pravna radnja, budući da isti zbog nosioca nepokretnosti (koja je bila evidentirana na ime trećeg lica) nije moglo da se legalizuje pred Sudom ili sada kod notara, pa takav ugovor ne predstavlja pravni posao i pravo je fiktivno. Iz ovog razloga, ovaj Sud smatra da je tužilac a priori trebalo da traži od prodavca da kupoprodajni ugovor bude eventualno punovažan i da proizvede pravno dejstvo. U suprotnom, tužilac, nadajući se uspehu u sporu, od prodavca A.Z., u konkretnom slučaju može tražiti „restitutio in integrum“

eventualni povrat sredstava uplaćenih na ime „kupoprodaje predmetne parcele“ uz pravni osnov neosnovanog bogaćenja“.

51. U nastavku, Apelacioni sud je presudom [Ac.br. 4613/2018] odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva, dok je u svojoj presudi istakao sledeće:

Apelacioni sud potkrepljuje obrazloženje odluke prvostepenog suda u vezi sa prenosom prava svojine, podsećajući parničare na član 36. ZVDSP-a koji izričito utvrđuje: „1. Za prenošenje vlasništva na nekretninu neophodan je odgovarajuća pravna radnja važeća između otuđivaoca i sticaoca kao pravni osnov i upisivanje promene vlasništva u Registar prava na nekretninu. 2. Ugovor o prenošenju nekretnine treba da se sklopi u pismenoj formi u prisustvu obeju stranaka u jednoj nadležnoj kancelariji.“

U smislu navedenih odredbi, za prenos svojine moraju biti ispunjeni određeni uslovi, kao što su a) pravni posao (ius titulus), b) upis promene vlasništva u registar prava na nepokretnosti i e) pravni posao mora biti zaključen u nadležnoj kancelariji u prisustvu obe strane. Predugovor zaključen između ovde parničnikih stranaka, tužilaca Ise Bačaja i A.Z., ne predstavlja pravni naslov na osnovu kojeg bi se moglo preneti pravo svojine iz razloga što isti nije zaključen u nadležnoj kancelariji kao propisano zakonom i zbog činjenice da na osnovu presude Opštinskog suda u Đakovici, tuženi A.Z. nije stekao pravo svojine, već je samo stekao pravo na trajno korišćenje, gde u ovoj tački stoji i obrazloženje prvostepenog suda, odnosno: „Nemo plus iuris ad alium trans/ere quam ipse haberet“ niko ne može drugome otuđiti više prava nego što sam ima.

52. Na kraju, Vrhovni sud je presudom [Rev. br. 306/2023] odbio kao neosnovan zahtev za reviziju podnosioca zahteva, gde je, između ostalog, obrazložio sledeće:

„Tako se, prema oceni Vrhovnog suda Kosova, iz izvedenih dokaza ne može zaključiti da je tužilac vlasnik dela sporne nepokretnosti, navedene u izreci presude prvostepenog suda, jer nikakvim pravnim osnovom nije dokazano vlasništvo na delu sporne nepokretnosti, za koju je tražio da se dokaže da je vlasnik, kako je predviđeno odredbom člana 20. Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima, prema kojem je predviđeno da se pravo svojine stiče po zakonu, na osnovu pravne radnje (pravni posao), i nasleđivanjem ili odlukom državnog organa na način i pod uslovima utvrđenim zakonom.

[...] u konkretnom građansko-pravnom slučaju tužilac nije dokazao ni pravni osnov ni način sticanja (iustus titulus - modus acquirendi) svojine na delu sporne nepokretnosti, navedene iznad. U vezi sa napred navedenim, tužilac nije dokazao da je stekao svojinu u smislu odredaba člana 20. ili člana 33. ZOSPO-a, niti po osnovu održaja (Usucapio – član 28. ZOSPO-a), odnosno da je održajem i savesno stekao svojinu na spornoj nepokretnosti.

53. U nastavku, Vrhovni sud je obrazložio i navod podnosioca zahteva kada je tražio sticanje prava svojine po osnovu održaja, kao i pitanje neregistracije predugovora u zemljišne knjige, kao u nastavku:

„[...] takođe u vezi sa navodom tužioca za sticanje svojine zadržavanjem, ovaj Sud ocenjuje da u konkretnom slučaju ne može biti reč o sticanju prava svojine održajem kako je predviđeno odredbom člana 28.4 navedenog zakona, prema kojoj se, pored posedovanja stvari i trajanja poseda od 20 godina, zahteva da posed bude savestan, što, iz gore navedenih razloga ovde nije slučaj. Drugim rečima, u konkretnom građanskom pravnom predmetu nisu ispunjeni zakonski uslovi utvrđeni gore

navedenim zakonskim odredbama. I dok smo ovde, treba napomenuti da je savesni posed ako držalac ne zna ili ne može znati da stvar koju drži nije njegova (član 72. ZOSPOJ). U konkretnom parničnom predmetu, a iz gore navedenih razloga, relevantna je činjenica da je tužilac mogao znati (čak i iz sadržaja kupoprodajnog predugovora od 15. maja 2006. godine i drugih spisa predmeta), da je deo sporne nepokretnosti upisana kao DS „Javne vode Đakovica“. Takođe, odredbom člana 33. istog zakona, utvrđeno je da se po osnovu pravnog posla, pravo svojine na nepokretnosti stiče upisom u zemljišne knjige ili na drugi način utvrđen zakonom, što se u ovom slučaju nije desilo, kako je navedeno, jer gore pomenuti predugovor nije overen kod nadležnog organa, isti nije legalizovan i upisan u javne knjige, tj. nije povezan u odgovarajućoj zakonskoj formi, te kao takav nije valjan pravni posao i ne ispunjava zakonske uslove utvrđene navedenim zakonskim odredbama“.

54. Pozivajući se na presude sudova redovne nadležnosti, Sud ocenjuje da su isti sveobuhvatno i detaljno obradili aspekte slučaja u vezi sa odbijanjem tužbenog zahteva podnosioca zahteva, gde su zaključili da: (i) na osnovu izvedenih dokaza, ne može se zaključiti da je podnosilac zahteva vlasnik sporne nepokretnosti; (ii) isti sa nijednim pravnim osnovom nije dokazao vlasništvo svojine na spornoj nepokretnosti, kako to zahtevaju odredbe člana 20. i 33. Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima; (iii) podnosilac zahteva nije dokazao da je svojinu stekao na osnovu održaja iz člana 28. ZOSPOJ-a, odnosno da je održajem i savesno stekao svojinu na spornoj nepokretnosti; (iv) kod pitanja održaja, posed je savestan ako držalac ne zna ili ne može znati da nepokretnost koju drži nije njegova, dok je u ovom slučaju podnosilac zahteva znao na osnovu predugovora o kupoprodaji od 15. maja 2006. godine; (v) kupoprodajni ugovor nije overen u nadležnom organu, isti nije legalizovan i upisan u javne knjige.
55. U kontekstu navoda podnosioca zahteva o manjkavom obrazloženju, Sud podseća da su Sud i ESLJP u svojoj sudskoj praksi naglasili da član 31. Ustava, odnosno član 6. stav 1. EKLJP-a obavezuje sudove da obrazlažu svoje odluke. Takođe su zaključili da se to ne može shvatiti kao zahtev za detaljan odgovor na svaki argument. (Vidi slučajeve Suda br. [KI174/21](#) podnosilac zahteva *Bashkim Makiqi*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. februara 2022. godine, stav 57 i br. [KI97/16](#) podnosilac zahteva *IKK Classic*, presuda od 4. decembra 2017. godine, stav 49, i takođe vidi i slučajeve ESLJP-a [Van de Hurk protiv Holandije](#), presuda od 19. aprila 1994. godine, stav 61; [Higgins i drugi protiv Francuske](#), br. 134/1996/753/952, presuda od 19. februara 1998. godine, stav 42).
56. Sud, na osnovu opštih načela ESLJP-a, kako je gore elaborirano i na osnovu obrazloženja redovnih sudova, ocenjuje da su u slučaju podnosioca zahteva redovni sudovi doneli svoje odluke u potpunosti u skladu sa standardima prava na pravično i nepristrasno suđenje. Ovo zbog činjenice jer je iz spisa predmeta jasno da je donošenje odluke bilo zasnovano na različitim dokazima i procenama veštaka. Shodno tome, Sud smatra da su redovni sudovi ispunili svoju ustavnu obavezu da pruže dovoljno pravno obrazloženje u vezi sa zahtevima i navodima podnosioca zahteva. Shodno tome, Sud smatra da je podnosilac zahteva imao koristi od prava da dobije obrazloženu sudsku odluku, u skladu sa članom 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a.
57. S tim u vezi, Sud smatra važnim da se istakne opšti principijelni stav da „pravda“ zagarantovana članom 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a, nije „suštinska“ pravda, već „proceduralna“ pravda. U praktičnom smislu i načelno, ova proceduralna pravda se izražava kroz kontradiktorni postupak, gde se stranke saslušavaju i postavljaju pod istim uslovima pred Sudom (vidi, između ostalog, predmet Suda, [KI131/19](#), podnosilac zahteva *Sylë Hoxha*, rešenje o neprihvatljivosti od 21. aprila 2020. godine, stav 57 i [KI49/19](#), citiran iznad, stav 55); To preciznije znači da se strankama tokom pravičnog i nepristrasnog postupka mora: (i) omogućiti da razviju postupak zasnovan na načelu proceduralne kontradiktornosti; (ii) da im ponudi priliku tokom različitih faza postupka

da iznesu argumente i dokaze koje smatraju važnim za relevantni slučaj; (iii) da im se garantuje da su svi argumenti i dokazi koji su bili važni za rešavanje relevantnog slučaja pravilno saslušani i razmotreni od strane relevantnih sudova; (iv) da im se garantuje da su činjenice i pravni navodi u sudskim odlukama detaljno razmotreni i obrazloženi; i da, u skladu sa okolnostima slučaja, (v) im se garantuje da je postupak, u njihovoj celini, pravičan, a ne proizvoljan (vidi, između ostalog, slučaj ESLJP-a *Garcia Ruiz protiv Španije*, citiran iznad, stav 29 i slučaj Suda, KI131/19, citiran iznad, stav 58).

58. Sud dolazi do zaključka da u okolnostima ovog konkretnog slučaja podnosilac zahteva nije argumentovao da standardi i gornje garancije iz člana 31. Ustava, u vezi sa pravom na obrazloženu sudsku odluku, nisu ispunjeni. Podnosilac zahteva i dalje može biti nezadovoljan sa rezultatom njegovog suđenja, međutim to nezadovoljstvo ne može pokrenuti argumentovani navod o kršenju osnovnih prava i sloboda zagwarantovanih Ustavom (vidi slučaj ESLJP-a *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, br. 5503/02, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21).
59. Stoga, Sud zaključuje da su navodi podnosioca zahteva za povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje, zagwarantovani članom 31. Ustava i članom 6.1. EKLJP-a, navodi koji se kvalifikuju kao „nepotkrepljeni ili neosnovani“ navodi i kao takvi, ovi navodi su očigledno neosnovani po ustavnim osnovama, kako je utvrđeno u stavu (2) pravila 34. Poslovnika o radu.

(II) Što se tiče navoda o povredi člana 46. Ustava, u vezi sa članom 1. Protokola br. 1. EKLJP-a

60. Sud podseća da podnosilac zahteva takođe navodi da je osporena odluka doneta uz povredu prava zagwarantovanih članom 46. [Zaštita imovine] Ustava, kao rezultat uskraćivanja svojinskih prava podnosioca zahteva.
61. Sud podseća da član 46. Ustava, kao ni član 1. Protokola br. 1 (Zaštita imovine) EKLJP-a ne garantuju pravo na sticanje imovine (vidi slučajeve Suda KI201/18, podnosilac zahteva *Selami Taraku*, rešenje o neprihvatljivosti od 1. novembra 2019. godine, stav 39; [KI83/18](#), podnosilac zahteva *Ivica Milošević*, rešenje o neprihvatljivosti od 17. oktobra 2019. godine, stav 41; vidi takođe Slučajeve ESLJP-a *Van der Mussele protiv Belgije*, br. 8919/80, presuda ESLJP-a od 23. novembra 1983. godine, stav 48; i *Slivenko i drugi protiv Letonije*, zahtev br. 73049/01, presuda od 9. oktobra 2003. godine, stav 121).
62. U ovom kontekstu, Sud se poziva na tumačenja ESLJP-a, gde se ističe da je član 1. Protokola br. 1 (Zaštita imovine) EKLJP primenjuje se samo na postojeću „imovinu“ nekog lica (vidi slučajeve ESLJP-a: *Marckx protiv Belgije*, br. 6833/74, presuda od 13. juna 1979. godine, stav 50; *Anheuser-Busch Inc. protiv Portugala*, br. 73049/01, presuda od 11. januara 2007. godine, paragrafi 64).
63. Podnosilac zahteva može dalje da tvrdi povredu člana 46. Ustava samo u meri u kojoj se osporene odluke odnose na njegovu „imovinu“; u smislu ove odredbe „imovina“ može biti „postojeća imovina“, uključujući i navode na osnovu kojih podnosilac zahteva može tražiti „legitimna očekivanja“ za ostvarivanje efektivnog uživanja bilo kog imovinskog prava.
64. Međutim, prema praksi ESLJP-a, ne može se reći da nastaje bilo kakvo „legitimno očekivanje“ tamo gde postoji spor u vezi sa pravilnim tumačenjem i primenom domaćeg prava i tamo gde su podneske podnosioca zahteva naknadno odbacili domaći sudovi (vidi: *Kopecky protiv Slovačke*, br. 44912/98, presuda od 28. septembra 2004. godine, stav 50).

65. Međutim, s tim u vezi, Sud ističe da uslovni navod koji nastaje kao razlog neispunjavanja uslova ne predstavlja „*imovinu*“ u smislu člana 1. Protokola br. 1 EKLJP-a. Drugim rečima, ako se pravo na nešto ostvaruje samo ako je ispunjen određeni uslov, a ovaj uslov nije ispunjen, onda se pravno to pravo ne može posedovati. (vidi slučajeve ESLJP-a: [Kopecký protiv Slovačke](#), citiran iznad, stav 35; [Princ Hans-Adam II Lihtenštajna protiv Nemačke](#), zahtev br. 42527/98, presuda od 12. jula 2001. godine, stav 83; [Gratzinger i Gratzingerova protiv Češke Republike](#), zahtev br. 39794/98, odluka od 10. jula 2002. godine, stav 69).
66. Sud, osvrćući se na navode podnosioca zahteva u vezi sa navedenim načelima, konstatuje da podnosilac zahteva nije posebno obrazložio povredu prava svojine i da se ne poziva posebno ni na jedno od načela sadržanih u članu 46. Ustava, već smatra da je ovo pravo povređeno usled povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje (član 31. Ustava).
67. Međutim, prilikom razmatranja ovih navoda u okviru člana 31. Ustava, Sud je već došao do zaključka da su ovi navodi očigledno neosnovani. Stoga, Sud smatra da u konkretnom slučaju nije dokazano da podnosilac zahteva ima obrazložen zahtev u vezi sa povredom prava na imovinu iz člana 46. Ustava.
68. Stoga je zahtev očigledno neosnovan po ustavnim osnovama, stoga se proglašava neprihvatljivim, u skladu sa pravilom 34. stav (2) Poslovnika o radu.

(III) Navodi podnosioca zahteva u vezi povrede člana 24. Ustava

69. U nastavku, Sud podseća da podnosilac zahteva takođe navodi da je prvostepeni sud, u relativno sličnom slučaju, odlučio drugačije, gde su „*u tom slučaju bila zaštićena ljudska prava i osnovne slobode građana*“. Shodno tome, isti navodi da su „*ovi primeri priloženi uz žalbu na presudu prvostepenog suda*“, ali ista nije razrađena pred Sudom. Stoga, smatra da se ovi navodi poklapaju sa primenom zakona na različite načine za različite građane, pa imamo povredu načela jednakosti pred zakonom, koje je pravo zagarantovano članom 24. Ustava.
70. Što se tiče navodnih povreda prava i osnovnih sloboda utvrđenih članom 24. Ustava, Sud podseća da prema sudskoj praksi ovog Suda i ESLJP-a, proglašava zahtev neprihvatljivim kao očigledno neosnovanim kada su navodi „*nepotkrepljeni ili neobrazloženi*“ ili kada je ispunjen jedan od ova dva karakteristična uslova, odnosno:
- a) kada podnosilac zahteva jednostavno citira jednu ili više odredbi Konvencije ili Ustava, ne objašnjavajući kako su one povređene, osim ako je to na osnovu činjenica i okolnosti slučaja očigledno vidljivo (vidi: u tom pravcu, slučaj ESLJP-a [Trofimchuk protiv Ukrajine](#) br. 4241/03, odluka od 31. maja 2005. godine, i [Baillard protiv Francuske](#) br. 6032/04, odluka od 25. septembra 2008. godine);
 - b) kada podnosilac zahteva ne iznese ili odbije da iznese materijalne dokaze, kojima bi potkrepio svoje tvrdnje (ovo se posebno odnosi na odluke sudova ili drugih unutrašnjih organa), osim slučajeva kada postoje vanredne okolnosti koje su van njegove kontrole i koje ga sprečavaju da to učini (na primer, kada uprava zatvora odbije da dostavi Sudu dokumenta iz dosijea dotičnog zatvorenika) ili ako sam Sud ne odluči drugačije (vidi slučaj Suda: [KI166/20](#), podnosilac zahteva, *Ministarstvo rada i socijalne zaštite*, rešenje o neprihvatljivosti, od 5. januara 2021. godine, stav 42.).
71. U konkretnom slučaju, podnosilac zahteva navodi da osporena odluka krši pojedinačna prava i da je došlo do povrede člana 24. Ustava, ali ne objašnjava detaljnije kako je došlo do povrede ovog člana. S tim u vezi, Sud podseća da je više puta isticao da samo pozivanje

i pominjanje članova Ustava i EKLJP-a nije dovoljno da se izgradi utemeljena tvrdnja za povredu ustava. Kada se navode takve povrede Ustava, podnosilac zahteva mora da pruži obrazložene navode i ubedljive argumente (vidi slučajeve Suda: [KI175/20](#), sa podnosiocem zahteva: *Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 22. aprila 2021. godine, stav 81; KI166/20 citiran iznad, stav 52; [KI04/21](#), podnositeljka zahteva *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 11. maja 2021. godine, stavovi 38-39).

72. Stoga, Sud nalazi da u vezi sa ovom tvrdnjom podnosioca zahteva za povredu člana 24. Ustava, zahtev se mora proglasiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovanim, jer se ovaj navod kvalifikuje kao navod koji pripada kategoriji „*nepotkrepljenih ili neosnovanih*“ navoda, jer je podnosilac zahteva jednostavno citirao odredbu Ustava, ne objašnjavajući kako je ista povređena. Shodno tome, ovaj navod je očigledno neosnovan po ustavnim osnovama, kako je utvrđeno u stavu (2) pravila 34. Poslovnika o radu.

Zaključak

73. Na kraju, Sud nalazi da je zahtev podnosioca zahteva neprihvatljiv, jer (I) navodi o povredi člana 31. Ustava, što se tiče neobrazložene sudske odluke kvalifikuju kao očigledno neosnovani navodi po ustavnim osnovama; (II) navodi o povredi člana 46. Ustava su navodi koji se kvalifikuju kao očigledno neosnovani navodi po ustavnim osnovama, i (ii) u vezi sa navodima podnosioca o povredi člana 24. Ustava, proglašavaju se očigledno neosnovanim, jer ovi navodi pripadaju kategoriji „*nepotkrepljenih ili neobrazloženih*“ navoda. Stoga se zahtev u celini proglašava neprihvatljivim kao očigledno neosnovanim po ustavnim osnovama, kako je utvrđeno u stavu (2) pravila 34. Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa stavovima 1 i 7 člana 113. Ustava, članom 20. Zakona i u skladu sa pravilom 34. (2) i 48. (1) (b) Poslovnika o radu, dana 16. jula 2024. godine, jednoglasno:

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa stavom 4. člana 20. Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu na dan objavljivanja u Službenom listu, u skladu sa stavom 5. člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Radomir Laban

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani